

ЛЮБОВ ЯК МЕТАФІЗИЧНА РЕАЛІЯ

Філософський аналіз любові – це насамперед її раціональне осмислення як джерела в людському бутті. Любов з'являється першоосновою, сутністю буттєвого стану людини: індивідуального і суспільного.

Різні філософські вчення та релігії прагнуть зрозуміти і використати у своїх інтересах унікальну здатність людини любити. Однак і сьогодні вона – недостатньо осмислена філософією область людського буття. Але любов – це настільки феноменальна сфера у відносинах і спілкуванні людей, формуванні їх долі, що філософський аналіз дуже необхідний.

Інтенсивність любові пояснюється і визначається не стільки предметом любові, скільки здатністю любити. Набагато важливіше те, що відбувається з людиною, які відбуваються внутрішні зміни, як розкривається її душа. Любов визначається не змістом почуттєвого досвіду, який завжди випадковий, а розвиненістю людських якостей закоханого.

Про філософський смисл любові говорять багато фактів, хоча б те, що саме любов представляє людину як особистість і, більше того, є чинником більш глибокого, а тому й більш усвідомленого людського новоутворення. При цьому мимоволі виникають труднощі у філософському осмисленні любові через те, що вона завжди проявляє себе спонтанно, "любов подібна до лихоманки, вона народжується і гасне без найменшої участі волі" [3].

Філософський смисл любові не в статичності влаштування особистого життя, а в динаміці її руху, постійній людській самотворчості. Адже любов не просто піднесене почуття або прекрасна емоція, – це міра і ступінь моральної чистоти людини, яка здатна наповнити всю її життєдіяльність великим змістом людського буття. Чиста любов свідчить про духовну розвиненість людини. Не даремно ж говорять, що "любов править світом". При цьому мова в першу чергу йде про еротичну (статеву) любов. Ерос, наприклад, античними мислителями зв'язувався з духовною силою і красою. Вони називали його природним тягінням до досконалості, бажанням мати ідеал, прагнення заповнити відсутнє у собі. Любов у всіх випадках виступає унікальним способом подолання духовної самоізоляції і самотності, тому що вона завжди поєднує людей, розглядаючи коханого як самого себе.

Любов, з погляду її філософського змісту, являє собою вищий ціннісний вимір людської особистості, яке характеризує її духовну зрілість і моральну чистоту. Без любові навіть не дано розкрити повністю життєвий потенціал людської особистості. Цю думку розділяє І. І. Мечников, для якого любов є найдорогоціннішим благом, щастям і умовою повноцінного життя – більш того, єдина справжня її основа – ця істина притаманна самій людській сутності [2].

С. Франк у зв'язку із цим попереджав: "Любов не є холодною і порожньою, егоїстичною спрагою насолоди, але любов і не є рабським служінням, знищенням себе заради іншого. Любов є таке подолання корисливого особистого життя, яке дарує блаженну повноту справжнього життя і тим самим осмислює його" [4]. Саме любов сприяє розкриттю в людині моральних і інтелектуальних задатків. У любові кожна людина одержує особисте задоволення від реалізації істинно людських потреб у спілкуванні, коли з'єднуються емоційна симпатія з радістю сексуальної інтимності, що по суті і служить стимулом для інтелектуальної творчості.

Любов не є тільки лише сферою особистого життя. Любов значима для суспільного життя. Зароджуючись як індивідуальне ставлення однієї людини до іншої, любов у міру історичного прогресу все більш поширюється на різноманітні сфери суспільних відносин, групує людей у єдине ціле. Саме в любові закладена величезна внутрішня енергія об'єднання й консолідації людей. Вона стає своєрідним духовно-моральним каталізатором їх природного зближення: усуваючи перешкоди, що відокремлюють одного від іншого і безкорисливо з'єднуючи в єдиний союз. Любов зміцнює інтерес людини до соціального життя, пробуджуючи в неї турботу про інших людей, викликаючи щирісердечний трепет і виявлення високих почуттів. Це відбувається тому, що любов проявляється як внутрішня, чисто людська потреба "віддати самого себе" іншій і одночасно зробити її "своєю", а в емоційній межі і "злитися" з нею. Дуже яскраво ця думка підкреслюється в творі Стендаля "Про любов": "Любити – значить зазнавати насолоди, коли ти бачиш, сприймаєш дотиком, відчуваєш усіма органами відчуттів і на якнайближчій відстані істоту, яку ти любиш і яка любить тебе" [3].

Разом з тим, любов, як особливо суперечлива область філософського самопізнання життя, одночасно є стимулом до творення життя – формуванню самого себе. Це творчість любов'ю людського щастя, радості, добрих відносин між людьми. Дуже багато чудових думок із цього приводу можна знайти в книзі Н. А. Бердяєва "Про призначення людини". "Любов, – писав він – є не тільки джерело творчості, але й сама любов до близького, до людини, є вже творчість, є випромінювання творчої енергії [1].

Використана література:

1. Бердяев Н. А. О назначении человека. – М., 1993. – С. 127, 235.
2. Мечников И. И. Этюды оптимизма. – М., 1987. – С. 236.
3. Мир и эрос: Антология философских текстов о любви. – М. : Политиздат, 1991.

4. Франк С. Л. Смысл жизни. // "Вопросы философии", 1990. – № 6. – С. 40.
5. Фромм Э. Искусство любить. – М. : Издательство "Республика", 1992. – С. 123-130.

Аннотация

Статья посвящена философскому анализу любви. Феномена любви с давних времен пытались дать развернутое объяснение а также определить источник ее происхождения. Поднимается вопрос о принадлежности любви к чисто человеческого качества, или подъем ее к таким метафизическим реалий как Бог, космос, природа. То есть, феномен любви может определяться не только как чисто человеческое качество, но и как общечеловеческая ценность, творческое начало вселенной, самоценный и априорный феномен.

Annotation

The article is devoted to the philosophical analysis of love. The phenomenon of love since ancient times tried to give a detailed explanation as well as to identify the source of origin. Raises the question of ownership of love as a purely human or raising it to the metaphysical realities such as God, the cosmos, nature. The phenomenon of love can be defined not only as a purely human quality, but as a universal value, the creative principle of the universe, an end in itself and a priori phenomenon.

УДК 159.9

Василевська О. І.

ПСИХІЧНЕ ЗДОРОВ'Я ОСОБИСТОСТІ

Останніми роками відбуваються стрімкі зміни в економічній, політичній і соціокультурній життєдіяльності особистості і суспільства. Для того, щоб відповідати вимогам довкілля та повною мірою реалізувати себе, людина повинна бути здоровою як тілесно, так і духовно. Основою повноцінного розвитку людини є психічне здоров'я. Психічне здоров'я кожної людини становить собою індивідуальний взірєць психічної діяльності, є динамічною сукупністю психічних властивостей людини, які забезпечують гармонію між потребами індивіда і навколишнім середовищем.

У сучасному світі проблема психічного здоров'я набуває міждисциплінарного характеру. Перед суспільством постає ряд важливих завдань щодо формування психічного здоров'я особистості на різних вікових етапах, з урахуванням різних умов її життєдіяльності та життєтворчості.

Сьогодні проблема психічного здоров'я є актуальною і досліджується рядом науковців в різних галузях гуманітарних наук. Зокрема в філософії (А. В. Брушлинський, В. М. Дімов, В. М. Розін, Б. Г. Юдін). Історична ініціатива в розробці проблеми психічного здоров'я належить видатним західним психологам Г. Олпорту, К. Роджерсу, А. Маслоу. Значний внесок в дослідженні проблеми зробили російські вчені (О. Степанов, 1994; Б. С. Братусь, 1997; В. Ананьєв, 1998; І. М. Гурвич, 1999; І. В. Дубровіна, 2000; О. С. Васильєва, 2000; Ф. Р. Філатов, В. І. Слободчиков, 2001; В. Е. Пахальян, 2004). Ґрунтовно досліджують феномен психічного здоров'я українські психологи (Р. І. Сірко, 2002; Н. М. Колотий, 2003; М. А. Жукова, 2004; І. Галецька, 2006; С. І. Болтівець, С. Д. Максименко, 2007; Г. В. Ложкін, О. В. Носкова, І. В. Толкунова, 2003; І. Я. Коцан, М. І. Мушкевич, 2009; Г. О. Балл, Н. А. Бастун, О. В. Завгородня, В. Л. Зливков, С. О. Копилов, 2010).

Мета дослідження полягає в теоретичному аналізі психічного здоров'я особистості.

Актуальність статті обумовлена значенням феномену психічного здоров'я для здійснення успішної життєдіяльності людини. Всесвітня організація охорони здоров'я (ВООЗ) визначає 7 компонентів психічного здоров'я: усвідомлення постійності та ідентичності свого фізичного і психічного Я; постійність і однаковість переживань в однотипних ситуаціях; критичне ставлення до себе і своєї діяльності; адекватність психічних реакцій впливу середовища; здатність керувати своєю поведінкою відповідно до встановлених норм; планування власної життєдіяльності і реалізація її; здатність змінювати свою поведінку залежно від зміни життєвих обставин.

У сучасній західній психології пропонується наступна характеристика психічно здорової людини: відсутність психічних розладів, нормальність, різні стани психологічного благополуччя (наприклад, "щастя"), індивідуальна автономія, вміння успішно впливати на соціальне і природне середовище, "правильне" сприйняття реальності, зростання, розвиток, самоактуалізація, цілісність особистості [6, с. 51].

Російські психологи, зокрема О. С. Васил'єва, наголошує, що психічне здоров'я визначається як одна із інтегральних характеристик особистості, пов'язана з її внутрішнім світом і з усім різноманіттям оточуючого світу. Основним показником наявності психічного здоров'я, на думку дослідниці, являється внутрішня цілісність, структурних компонентів особистості, гармонічна взаємодія з соціумом, рух до самоактуалізації [4, с. 210].

Українські вчені М. Є. Бачеринов, В. П. Петленко, Є. Л. Щербина визначають психічного здоров'я як відносно стійкий стан організму і особистості, який дає змогу усвідомлено, враховуючи свої фізичні та психічні можливості, а також навколишні природні та соціальні умови, здійснювати і забезпечувати свої